

Tisková zpráva

Občané o členství České republiky v NATO – jaro 2022

- ⊙ S faktem, že je ČR členem Severoatlantické aliance, jsou aktuálně spokojeni téměř tři čtvrtiny (73 %) českých občanů, necelá pětina je nespokojená (19 %).
- ⊙ V aktuálním výzkumu statisticky významně převážil názor, že NATO je zárukou nezávislosti České republiky (50 %) a nikoliv formou podřízenosti se cizím mocnostem (42 %).
- ⊙ Čeští občané se většinou kloní k názoru, že členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR a zvyšuje mír a stabilitu v Evropě.
- ⊙ Názory české veřejnosti na členství naší země v NATO jsou pravděpodobně v souvislosti s válkou na Ukrajině pozitivnější než v minulých letech.
- ⊙ Téměř dvě pětiny (38 %) českých občanů si myslí, že členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě, více než dvě pětiny (43 %) dotázaných pak uvedly, že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO posilována. Názor, že členství v Severoatlantické alianci naopak pro naši zemi znamená oslabení její pozice ve světě, zastává desetina (10 %) občanů.
- ⊙ Téměř čtyři pětiny (79 %) českých občanů jsou přesvědčeny o potřebnosti Severoatlantické aliance v současné době. Asi sedmina občanů (15 %) míní, že organizace je nepotřebná.
- ⊙ Evropské unii (EU) v současnosti důvěřují skoro tři pětiny občanů (58 %), téměř dvoutřetinová (63 %) je v české společnosti důvěra k Organizaci spojených národů (OSN). Severoatlantické alianci (NATO) důvěřují více než dvě třetiny (67 %) českých občanů.

Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

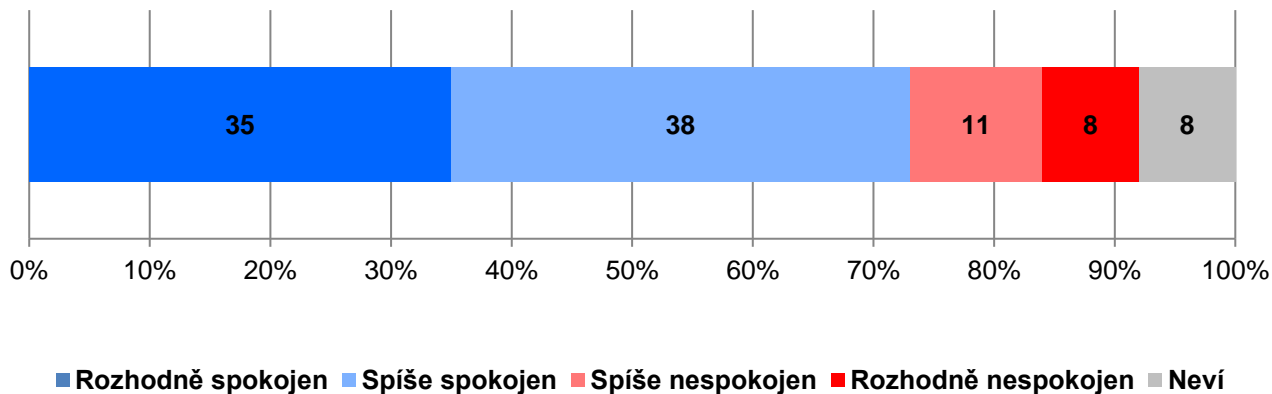

V šetření, které probíhalo v období od března do května 2022, se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v. v. i., zaměřilo na postoje české veřejnosti k členství České republiky v NATO.

Všem respondentům byla položena otázka na spokojenost či nespokojenost s tímto členstvím (viz graf 1). Více než třetina (35 %) respondentů je s členstvím České republiky v NATO „rozhodně spokojena“ a další téměř dvě pětiny (38 %) dotázaných jsou „spíše spokojeny“. Téměř pětina (19 %) občanů je se skutečností, že je Česká republika členem NATO, nespokojena, když více než desetina (11 %) veřejnosti se cítí „spíše nespokojena“ a necelá desetina (8 %) je „rozhodně nespokojena“. Zbývajících necelá desetina (8 %) respondentů uvedla, že na otázku neví odpověď.

Spokojenost s členstvím naší země v NATO roste s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání a s posunem na škále politické orientace od levice k pravici. Nižší spokojenost je naopak mezi lidmi nad 65 let věku. Z hlediska politických preferencí jsou pak spokojenější voliči současných vládních stran a méně spokojení naopak voliči KSČM nebo SPD. Spokojenost s členstvím v NATO je provázána také se spokojeností se současnou politickou a ekonomickou situací ČR, když lidé spokojenější s tím, že je naše země v NATO, jsou častěji spokojení i se současnou ekonomickou a politickou situací.

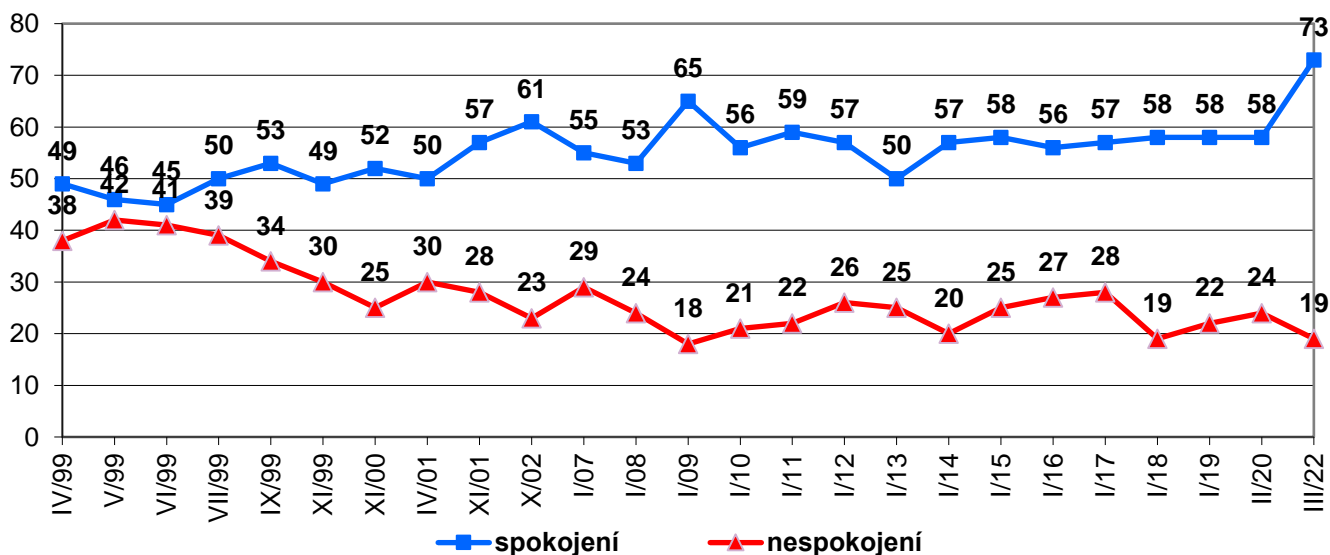
Graf 1: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 18. 3. – 9. 5. 2022, 845 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Vývoj vztahu českých občanů ke členství v NATO zachycuje graf 2. Oproti výzkumu realizovanému v únoru 2020 významně vzrostl podíl českých občanů, kteří jsou spokojeni s tím, že je naše země členem Severoatlantické aliance, až na dosud suverénně nejvyšší hodnotu 73 %, což je o 8 procentních bodů více než dosavadní vrchol dosažený v lednu 2009 a o 15 procentních bodů více než v posledních třech výzkumech z ledna 2018 a 2019 a února 2020. Podíl dotázaných, kteří s tím, že je Česká republika členem NATO, spokojeni nejsou, naopak oproti poslednímu výzkumu klesl (o 5 procentních bodů), ale srovnatelného výsledku bylo dosaženo i v několika předchozích šetřeních (z ledna 2009, 2010, 2011, 2014, 2018 a 2019). Nárůst podílu spokojených tak proběhl zejména na úkor nerozhodných odpovědí, a jeho příčinou je nepochybně propuknutí války na Ukrajině.

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999-2022 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojení je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojení je součtem rozhodně + spíše nespokojen. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

¹ Znění otázky: „Jste spokojen, nebo nespokojen s tím, že ČR je členem NATO? Rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen?“

V šetření byly dále položeny otázky, kdy respondenti měli vybrat jeden ze dvou uvedených výroků specifikujících vztah České republiky a Severoatlantické aliance (viz graf 3).

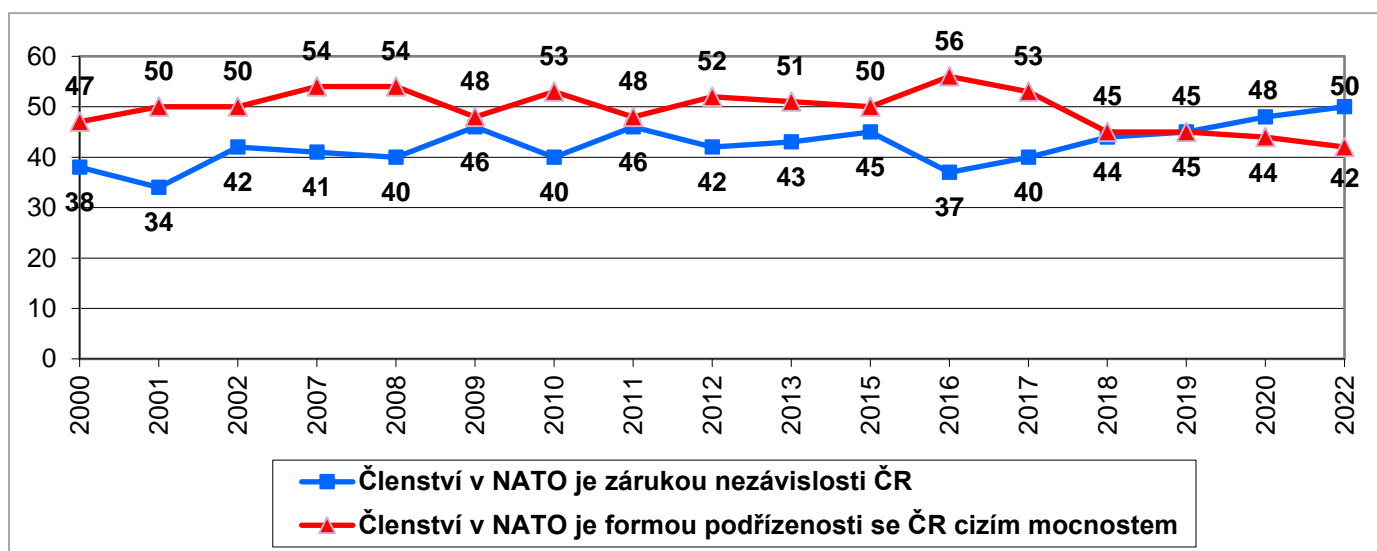
Polovina (50 %) respondentů se přiklonila spíše k názoru, že NATO je zárukou nezávislosti ČR, více než dvě pětiny dotázaných (42 %) mají ale názor opačný, tedy že členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem. Zatímco ve většině předcházejících šetření realizovaných od roku 2000 názor spatřující v členství v NATO spíše formu podřízenosti významně převažoval, a pouze v letech 2009, 2011, 2018 a 2019 byly tyto podíly vyrovnané, ve výzkumu z roku 2020 poprvé statisticky významně převážil názor, že NATO je zárukou nezávislosti České republiky. Aktuální výzkum pak tento zvrat potvrdil a je s výzkumem z roku 2020 statisticky srovnatelný.

Druhou dvojici protikladných výroků tvořila tvrzení „Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR“ a „Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu“. Téměř tři pětiny respondentů (59 %) se domnívají, že NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. K druhému výroku se na jaře 2022 klonila asi třetina dotázaných (33 %). Podíl dotázaných, kteří věří, že členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost České republiky je aktuálně nejvyšší za celé sledované období, tj. od roku 2000, i když srovnatelné hodnoty bylo dosaženo již v roce 2009, 2011 a 2020. Naopak podíl oslovených, kteří uvedli, že členství ČR v NATO zvyšuje nebezpečí, že bude Česká republika vtažena do vojenského konfliktu, je aktuálně nejnižší za celé sledované období a oproti poslednímu výzkumu z roku 2020 poklesl o 4 procentní body.

Z hlediska celé Evropy chápou NATO jako instituci zvyšující mír a stabilitu v Evropě necelé dvě třetiny (65 %) dotázaných. O málo více než pětina (22 %) respondentů se kloní k vnímání role NATO v Evropě z hlediska bezpečnosti negativně, když NATO označují jako instituci, která zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě. V případě této otázky je aktuální rozložení názorů prakticky shodné jako v posledním šetření z roku 2020. Z dlouhodobého hlediska jsou tak názory veřejnosti na tuto otázku od roku 2018 v podstatě stabilní.

Graf 3: Důsledky začlenění ČR do NATO 2000-2022 (v %)²

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR / je formou podřízenosti se ČR cizím mocnostem

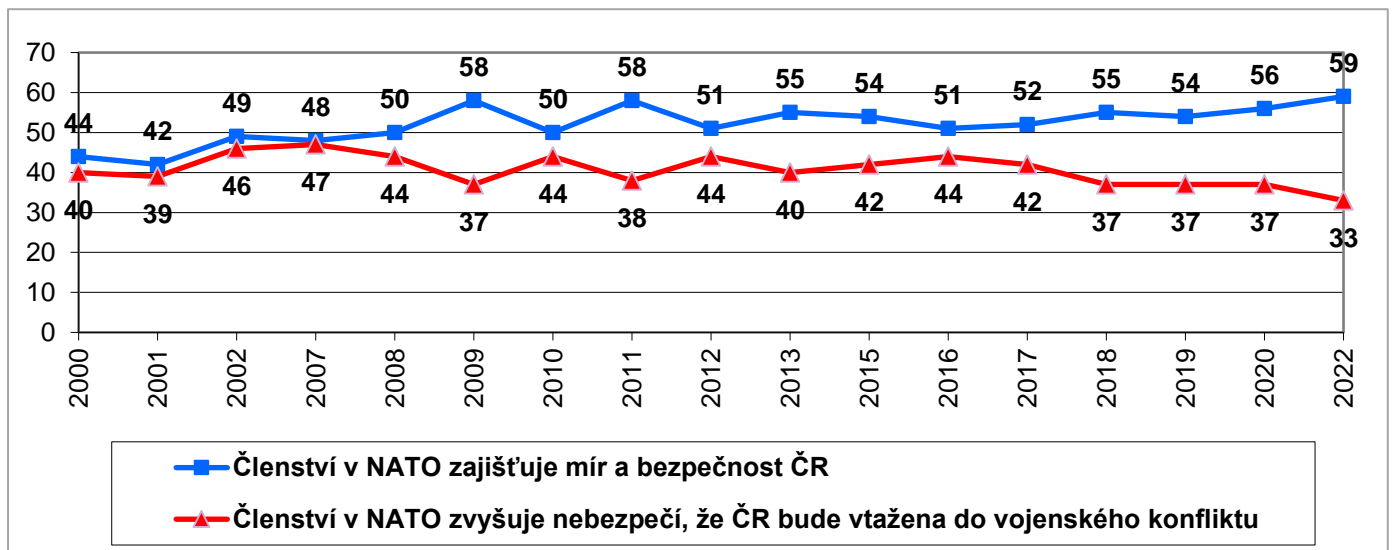
² Znění otázky: „Který z následujících výroků o členství České republiky v NATO se více blíží Vaším názorům?“

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR. / Členství v NATO je formou podřízenosti se ČR cizím mocnostem.

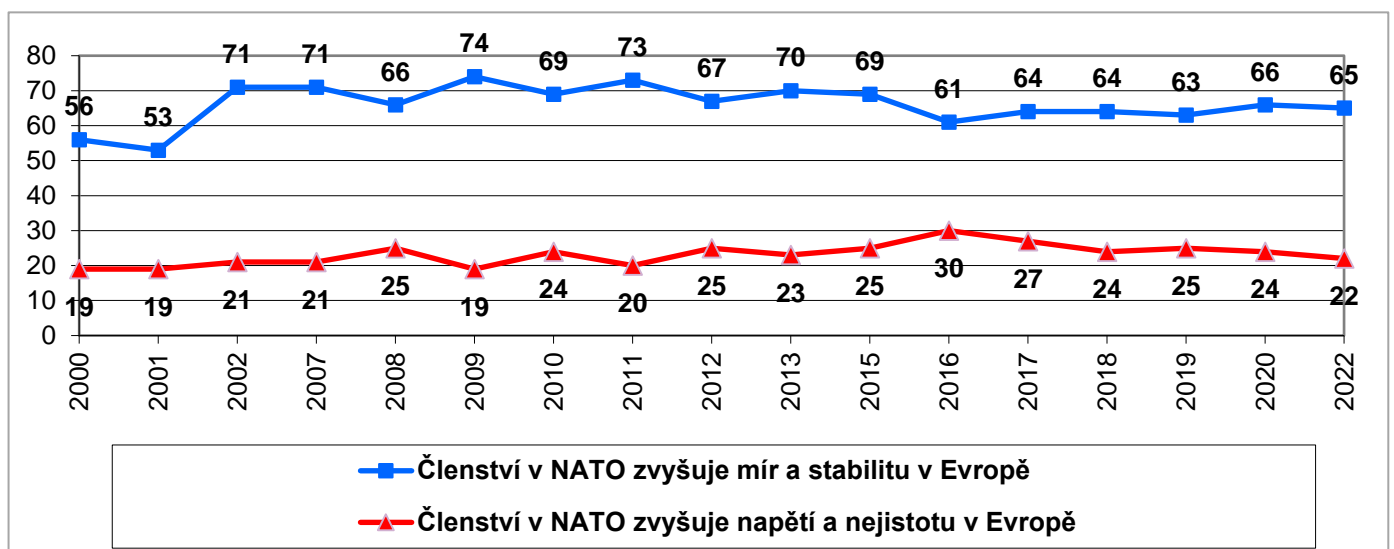
b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. / Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě. / Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.“

b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR / zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě / zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.

Pozn.: Dopočet do 100 % v každé dvojici výroků tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

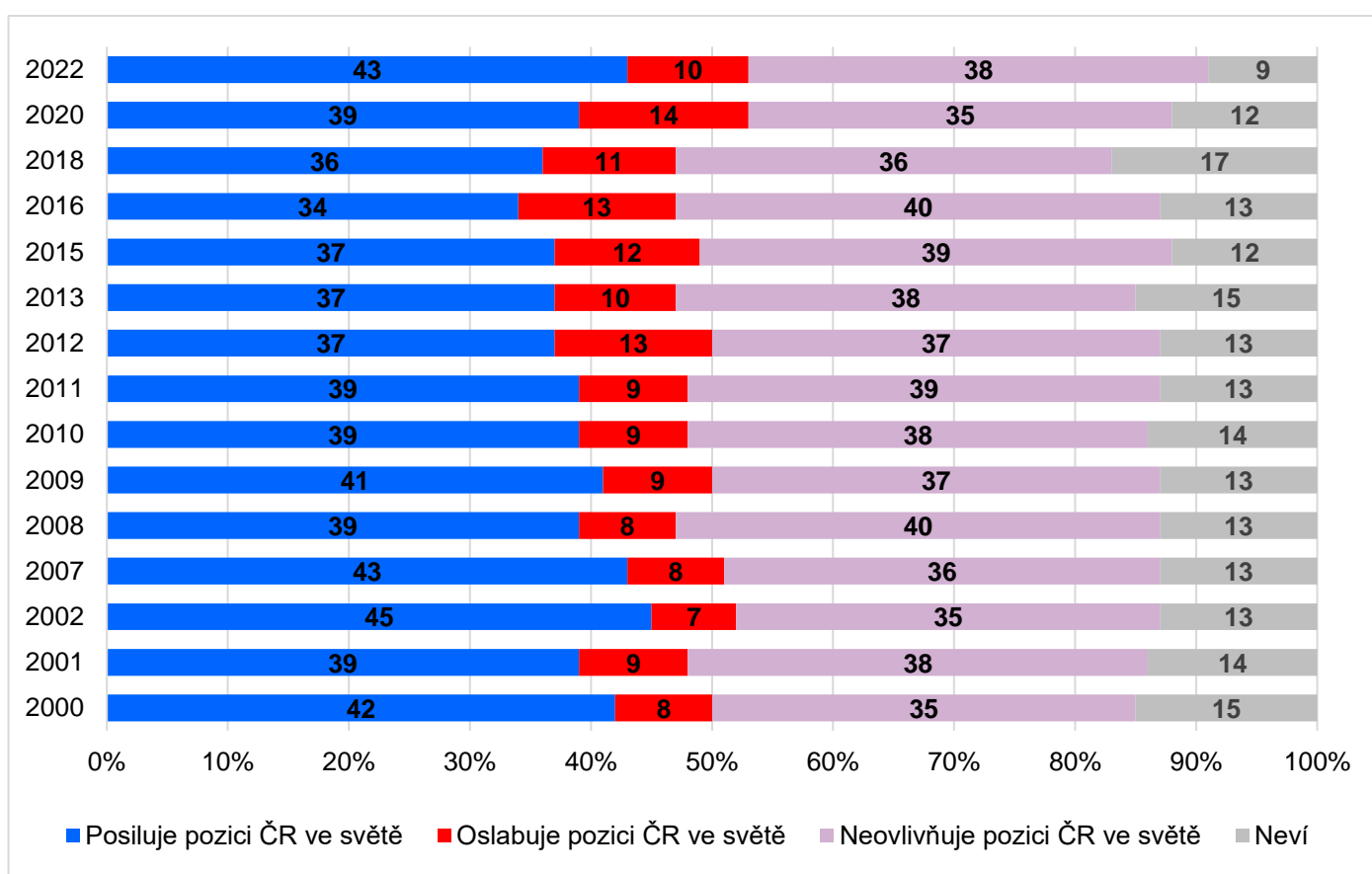
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost .

U všech tří dichotomických výroků můžeme pozorovat souvislost se stejnými proměnnými jako při hodnocení spokojenosti s členstvím naší země v NATO, byť vztah není ve většině případů tak silný, někdy ani statisticky významný. Pozitivněji vnímají roli NATO mladší respondenti nebo respondenti ve středním věku, hůře naopak respondenti starší, zejména pak nad 65 let věku. Z hlediska vzdělání se pak horší hodnocení objevuje u respondentů se vzděláním základním, vyučených nebo se středním vzděláním bez maturity a vnímání Severoatlantické aliance se rovněž zhoršuje se zhoršujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, s posunem na škále politické orientace od pravice k levice a se zhoršujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v naší zemi.

Téměř dvě pětiny (38 %) českých občanů si myslí, že členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě, více než dvě pětiny (43 %) dotázaných pak uvedly, že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO posilována, její hlas má větší mezinárodní význam. Názor, že členství v Severoatlantické alianci naopak pro naši zemi znamená oslabení její pozice ve světě, zastává desetina (10 %) občanů a další necelá desetina (9 %) oslovených se k položené otázce nedokázala vyjádřit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Oproti minulému šetření z roku 2020 vzrostl podíl dotázaných, podle nichž členství v NATO posiluje pozici ČR ve světě (o 4 procentní body) a naopak poklesl podíl těch, kteří vyjadřují názor opačný (rovněž o 4 procentní body), tedy že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO oslabována. Při dlouhodobém časovém srovnání vidíme, že aktuální rozložení názorů české veřejnosti na tuto otázku se nejvíce blíží názorovému rozložení z let 2002, 2007 a 2009 a že ve všech ostatních výzkumech realizovaných od roku 2010 do současnosti bylo přesvědčení o tom, že členství v Severoatlantické alianci znamená pro ČR posílení její pozice ve světě, slabší.

Graf 4: Vliv členství v NATO na mezinárodní pozici ČR 2000 – 2022 (v %)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Přesvědčení o tom, že členství naší země v Severoatlantické alianci oslabuje pozici ČR ve světě, je častější mezi respondenty se středním vzděláním bez maturity, vyučenými a lidmi se základním vzděláním. Pozitivnější vnímání tohoto členství opět roste s posunem na škále politické orientace od levice k pravici a se zlepšujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v naší zemi.

³ Znění otázky: „Se kterým z těchto výroků souhlasíte? Členství v NATO posiluje pozici ČR ve světě, její hlas má větší mezinárodní význam. Členství v NATO přispívá k oslabování mezinárodní pozice ČR ve světě. Členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě.“

Tabulka 1: Souvislost mezi spokojeností s členstvím a vlivem členství v NATO na mezinárodní pozici ČR (v %)

	Posiluje	Oslabuje	Neovlivňuje
Rozhodně spokojen	54	5	28
Spíše spokojen	41	34	37
Spíše nespokojen	2	28	16
Rozhodně nespokojen	1	26	12
Neví	2	7	7

Pozn.: Sloupcová procenta.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 18. 3. – 9. 5. 2022, 845 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

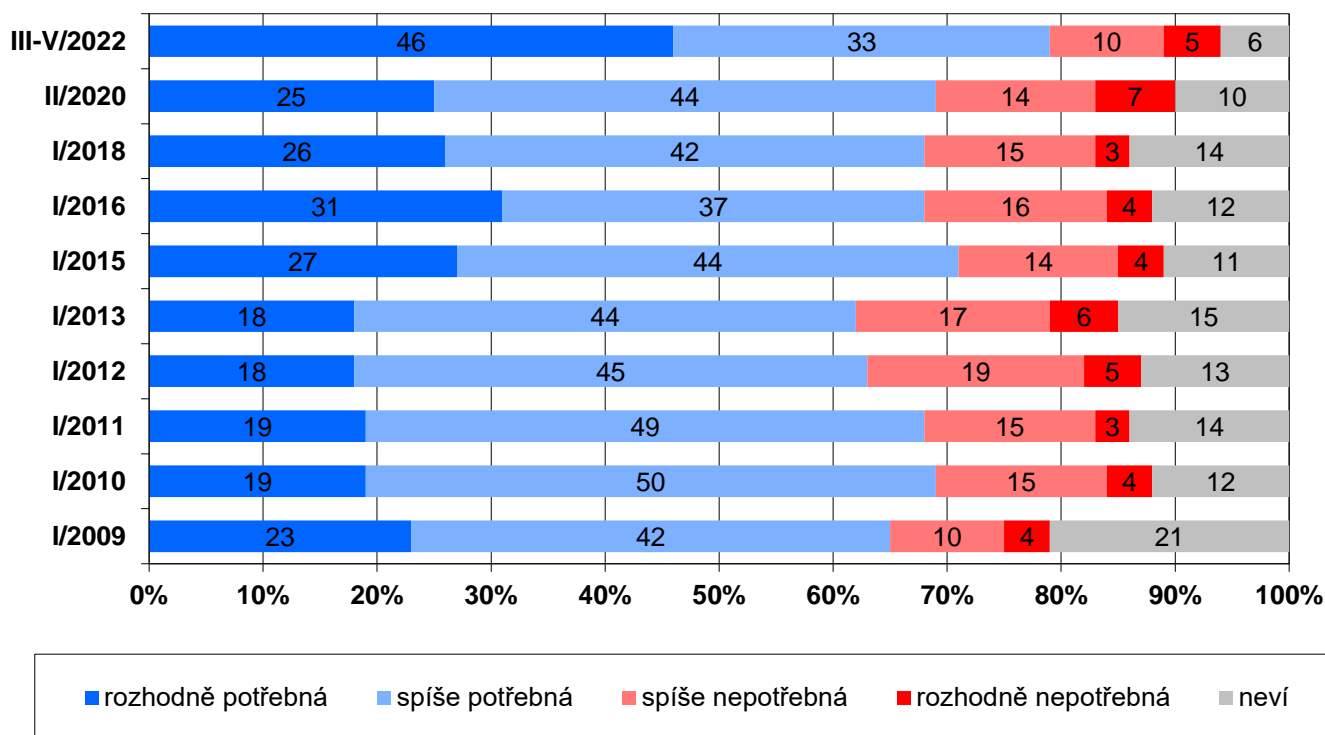
Občané, kteří si myslí, že členství v NATO pro naši zemi znamená posílení jejího mezinárodního postavení, také v naprosté většině případů (95 %) s tímto členstvím vyjadřují spokojenost. Naopak ti, kdo jsou přesvědčeni, že členství v NATO přispívá k oslabení pozice naší země na mezinárodní úrovni, jsou ve více než polovině (54 %) případů s tímto členstvím nespokojeni.

Ve výzkumu jsme se dále zajímali o to, zda je NATO považováno za potřebnou, nebo nepotřebnou organizaci. Téměř čtyři pětiny (79 %) českých občanů jsou přesvědčeni o potřebnosti⁴ Severoatlantické aliance v současné době, když 46 % ji označilo za „rozhodně potřebnou“ a přibližně třetina (33 %) za „spíše potřebnou“. Asi sedmina občanů (15 %) míní, že organizace je nepotřebná, z toho 10 % ji považuje za „spíše nepotřebnou“ a 5 % ji označilo za „rozhodně nepotřebnou“. 6 % dotázaných se k této otázce neumělo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

Oproti šetření realizovanému v únoru 2020 podíly těch, kteří NATO označují za „rozhodně potřebné“, významně vzrostl (o 21 procentních bodů) a naopak podíl těch, kteří jej označovali za „spíše potřebné“ o 11 procentních bodů poklesl. Celkový podíl veřejnosti považující Severoatlantickou alianci za potřebnou (rozhodně + spíše) narostl o 10 procentních bodů a je tak zdaleka nejvyšší za celé sledované období, tj. od roku 2009. Podíl občanů považujících NATO za nepotřebné oproti poslednímu výzkumu o 6 procentních bodů poklesl a mírně (o 4 procentní body) klesl také podíl nerozhodných odpovědí „nevím“. Z dlouhodobého hlediska tak můžeme konstatovat, že míněním české veřejnosti o potřebnosti nebo nepotřebnosti NATO jako vojenskopolitické organizace, které bylo od roku 2015 do roku 2020 v podstatě stabilní, aktuální události na Ukrajině značně otřásly a čeští občané výrazně častěji oceňují užitečnost a potřebnost této organizace.

⁴ Znění otázky: „Jak byste hodnotil potřebnost existence NATO jako vojenskopolitické organizace v současné době? Řekl byste, že je...“ Varianty odpovědí: rozhodně potřebná, spíše potřebná, spíše nepotřebná, rozhodně nepotřebná.

Graf 5: Je NATO jako vojenskopolitická organizace potřebná v současné době?

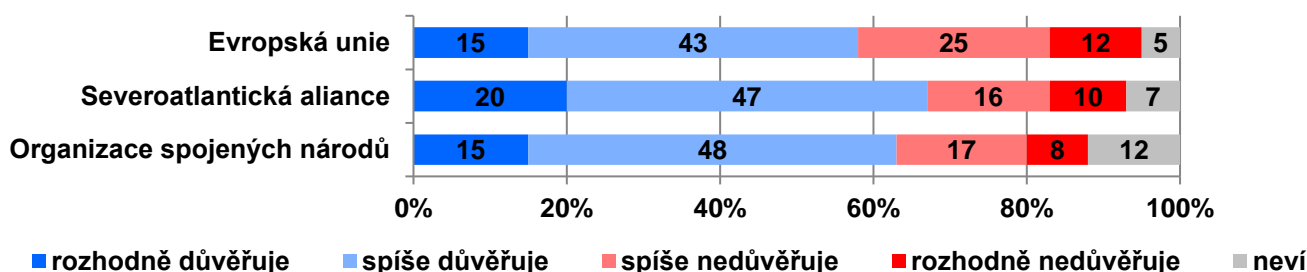

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Přesvědčení o potřebnosti Severoatlantické aliance roste s rostoucím vzděláním respondenta, s posunem na škále politické orientace od levice k pravici a se zlepšujícím se hodnocením politické a ekonomické situace v naší zemi. Z hlediska stranických preferencí je pak častější u voličů vládních stran, opačný názor se více objevoval u voličů KSČM a SPD.

Ve výzkumu realizovaném v jarních měsících roku 2022 jsme rovněž zjišťovali důvěru české veřejnosti k vybraným mezinárodním organizacím, a to konkrétně důvěru k Evropské unii (EU), Severoatlantické alianci (NATO) a Organizaci spojených národů (OSN). Výsledky zachycuje následující graf 6.

Graf 6: Důvěra EU, OSN a NATO⁵

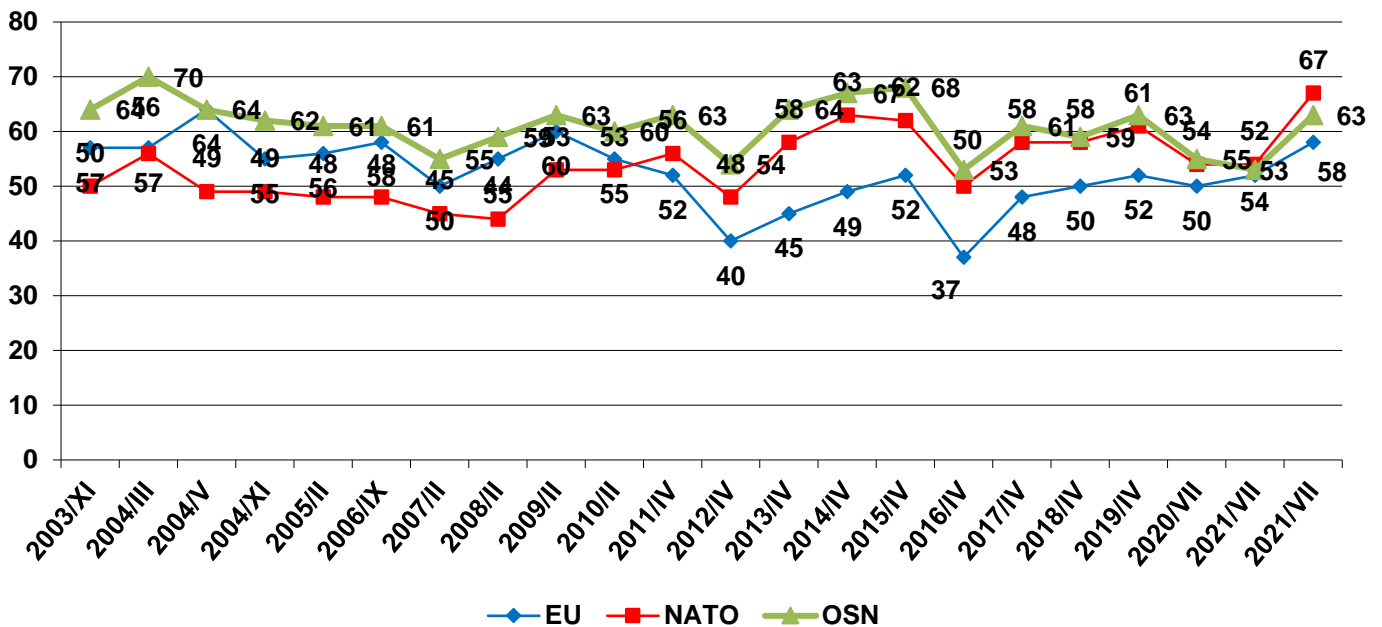

⁵ Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: a) Evropské unii (EU), b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 18. 3. – 9. 5. 2022, 845 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Důvěru všem sledovaným mezinárodním organizacím vyjadřuje v současné době nadpoloviční většina české veřejnosti. Nejnižší úroveň důvěry přitom dosáhla Evropská unie (EU), které důvěřují skoro tři pětiny občanů (58 %), v tom 15 % jí důvěřuje rozhodně a 43 % spíše. Nedůvěru k EU vyjádřily téměř dvě pětiny dotázaných (37 %), v tom 25 % spíše a 12 % rozhodně. Dvacetina oslovených (5 %) zvolila možnost „nevím“. Téměř dvoutřetinová (63 %) je v současnosti v české společnosti důvěra k Organizaci spojených národů (OSN), které „rozhodně důvěřuje“ 15 % obyvatel ČR a „spíše důvěřuje“ 48 %. Naopak nedůvěra se objevila u čtvrtiny oslovených (25 %), v tom 17 % „spíše nedůvěřuje“ a 8 % „rozhodně nedůvěřuje“. Nejvyšší podíl důvěřujících jsme zaznamenali v případě Severoatlantické aliance (NATO), které důvěřují více než dvě třetiny (67 %) českých občanů, z toho 20 % rozhodně a 47 % spíše. Naopak nedůvěra je zde srovnatelná jako v případě OSN a dosahuje zhruba čtvrtiny (26 %) veřejnosti, když 16 % NATO „spíše nedůvěřuje“ a 10 % „rozhodně nedůvěřuje“.

Graf 7: Důvěra EU, OSN a NATO – časové srovnání v %

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Z časového srovnání, které nabízí graf 7, vyplývá, že dlouhodobě nejdůvěryhodnější mezinárodní institucí bylo OSN, na pomyslném druhém místě se mezi lety 2003 až 2009 pohybovala Evropská unie a na třetím pak Severoatlantická aliance. Podíly důvěřujících se v případě EU a NATO v roce 2010 srovnaly a od roku 2011 se instituce na druhém a třetím místě prohodily, když pomyslné druhé místo obsazovalo NATO a třetí pak Evropská unie. Aktuální výzkum v porovnání s výzkumem z července 2021 zaznamenal nárůst důvěry ke všem třem sledovaným institucím, v případě Evropské unie vzrostla důvěra o 6 procentních bodů, u Organizace spojených národů o 10 procentních bodů a důvěra českých občanů k NATO narostla o 13 procentních bodů, čímž se Severoatlantická aliance stala poprvé nejdůvěryhodnější mezinárodní organizací a podíl občanů, kteří jí důvěřují, je aktuálně nejvyšší za celé sledované období.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v22-03
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	18. 3. - 9. 5. 2022
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	845
Počet tazatelů:	70
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.41, PM.42, PM.42d, PM.150, PM.65
Kód tiskové zprávy:	pm220630
Zveřejněno dne:	30. června 2022
Zpracovala:	Naděžda Čadová

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".